

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті
Философия кафедрасы

Докторантура
8D02202 - Философия мамандығы

Қорытынды емтихан бағдарламасы

MPMISP7304 - ӘЛЕУМЕТТІК-ГУМАНИТАРЛЫҚ ТАНЫМДАҒЫ ПӘНАРАЛЫҚ
ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ ӘДІСТЕРІ МЕН ПРИНЦИПТЕРІ

1 курс, о/б, күзгі семестр, 5 кредит, 2024 ж.

Құраст.:

Ғабитов Тұрсын Хафизұлы, филос.ғ.д., философия кафедрасының профессоры
e-mail: tursungabitov@mail.ru, каб.: 403; 8 7081102965

Қорытынды емтихан семестр аясында қарастырылған барлық тақырыптарды қамтиды және де қосымша тапсырмалар бойынша берілген сұрақтар негізінде жазбаша емтихан арқылы жүргізіледі

Емтиханға ұсынылатын оқу тақырыптары: Емтиханның тақырыптық мазмұны семестр барысында оқылған дәрістерді, өткізілген семинарларды және студент орындаған өзіндік жұмыстарды қамтиды. Емтихан барысында студент пән бойынша негізгі білімін, оның басты категориялар аппаратын қолдана алатынын, өз ойын тұжырымдап, логикалық жүйелі түрде жеткізе білетінін, себеп-салдарлық байланыстарды айқындай алатынын, қойылып отырған мәселе бойынша өз пікірін нақты мысалдар келтіре отырып, пікірталас түрінде қорғауға қабілеттілігін айқын көрсете білуі тиіс.

Оқу нәтижелері: Емтиханға дайындық барысында студент курстың негізгі мазмұнын, терминологиясы мен әдістерін қайталауы қажет. Курсты оқудың қорытынды нәтижесінде студент мына қабілеттерге ие болуы тиіс:

- Философия тарихындағы сана, қоғам түсініктерінің қалыптасуы туралы білімге;
- Өркениеттену үстіндегі әлем құндылықтары: оның қазақстандық қоғамдық санамен үйлесімділігі және қайшылықтарын талдауға;
- Қазақстандық мәдениеттің типологиялық ерекшеліктерінің қоғамдық сананың жаңғыруына ықпалы туралы білімге;
- Адамның ішкі-жан-дүниесі мен қоғам үйлесімділігіне, қоғамдық бірліктің мазмұнын ұғуда;
- Қоғам туралы өз ой-пікірін қалыптастыруда жан-жақты білім алуға қол жеткізеді.

Емтихан емтихандар кестесінде белгіленген уақытта басталады. Студент емтихан тапсыру барысында университетте жалпы қабылданған емтихан талаптарын қатаң сақтауы тиіс. Олар бұзылған жағдайда студентке «F» бағасы қойылады.

Емтихан формасы: Қорытынды емтихан стандартты өткізу формасында оқытушы дайындаған билет сұрақтарына жазбаша (офлайн) жауап беру түрінде өтеді.

Емтиханды бағалау: Оқытушы студенттің білімін оның емтихандағы жазбаша жауаптарының қорытындысы бойынша бағалайды.

Студенттің жауаптары мына көрсеткіштер бойынша бағаланады:

- 1) Студенттің сұрақ бойынша мінсіз, жан-жақты философиялық білімін көрсетуі, сұрақтың терең мазмұнын ашуы, түпнұсқаларды және философиялық категориалдық аппаратты қолдана отырып, сұрақтың жауабын айқын да түсінікті баяндауы;
- 2) Түпнұсқаларды қолдана отырып жауап берумен қатар, жекелеген кемшіліктер жіберуі;
- 3) Сұрақты нашар баяндауы, түпнұсқаларды қолданбауы, яғни пән бойынша білімінің жоқтығын көрсетуі.

Сұрақтардың күрделілігіне қарай жауаптар: бірінші сұрақ 30 баллға, екінші 30 баллға және үшінші сұрақтар әрқайсысы 40 баллға дейін бағаланады. Емтихан кезінде студент университетте қабылданған талаптарды қатаң орындауы тиіс (емтиханға кешікпеу, емтихан кезінде электрондық құралдарды қолданбау, көшірмеу, тыныштық сақтау және т.б.). Баға қойылу мерзімі – 48 сағат.

Емтиханның негізгі міндеттері:

- болашақ студенттерді адамзат баласының рухани жетістіктерін игеруге, мәдениеттің қалыптасуы мен дамуының әмбебаптық заңдылықтары мен негізгі түрлерін меңгеруге және әлемдік мәдениеттің інжу-маржанын өз беттерімен түсініп-білуге, кәсіби деңгейлерін одан әрі арттыруға бағдарлау болып табылады;

- мәдени мәтінге, мәдениетке байланысты қызығушылықтарын және дағдыларын анықтау, философиялық мәдениетке кіретін фундаментальді категориялармен ұғымдардың жауабын қарастыру, мәдениет концепциясын білу, шетелдік ойшылдардың мәдениет байланысты қорытындыларын болашақ магистранттардың қызығушылықтарын тудыру.

Жазбаша емтихан тақырыптары:

- 1 Әдіснама деген не?
- 2.Философиялық зерттеу әдістері
3. Философиялық-тарихи мектеп (Ф. Боас, А. Крёбер),
4. Философиялық - этнопсихологиялық мектеп (Р. Бенедикт, М. Мид және т.б.),
- 5.Мәдени-эволюциялық мектеп (Л. Уайт, М. Салинс, Дж. Стюард).
6. Адамның шығу тегі туралы көзқарастар
7. А. Тойнби, өркениет концепциясы
8. П. Сорокиннің өркениет концепциясы
9. Неоэволюционизм өкілі Л.Уайт көзқарастарын талдау
10. Неоэволюционизм өкілі Д.Стюард көзқарастарын талдау
- 11 Философияның орны, оның объектісі мен спецификасы, неғұрлым өзекті проблемалары
- 12 Философия феномені, оның адамның өмірлік іс-әрекетіндегі рөлін түсіндіре білу,
- 13 Философияның базистік құндылықтарын қабылдау, сақтау, болашақ ұрпаққа бере білу жолдарын игеруге, философияформалары мен типтерін, дамуы заңдылықтарын, негізгі мәдени-тарихи региондарды білу,
- 14 Отандық философия тарихын, оның әлемдік философия пен өркениет жүйесіндегі орнын білу
- 15 Әртүрлі философия көптүрлілігі және өзіндік құндылықтығы туралы түсінік алу, қазіргі қоғамның мәдени ортасында бағдар ала білу, ұлттық және философиялық мұраның сақталуы және артуы жөнінде қамқор бола білу,
- 16 Тұлғаның қалыптасу жағдайлары, оның бостандығы және тұлғаның өмірді сақтау, қоршаған табиғи орта үшін жауапкершілігі туралы түсініктің болуы, қоғамдағы адамдар арасындағы қатынастарын реттеудің адамшылық нормаларын білу
- 17 Интелектіні дамыту және таным көкжиегін кеңейту, шығармашылық қызметке, үздіксіз білімін көтеру қажеттілігіне қызығушылықтарын білу..

Негізгі әдебиет

1. Антология исследований культуры. Т.1. Интерпретация культуры. – СПб., 1997.
2. Антропология и история культуры. – М., 1992.
3. Арутюнов С.А., Рыжакова С.И. Культурная антропология. – М., 2004.
4. Барулин В.С. Социально-философская антропология. - М., 1994.
5. Белик А.А. Культурология: антропологические теории культур.- М., 1998.
6. Габитов Т.Х., Муталипов Ж.М., Кулсариева А.Т. Культурология. Учебник.- Алматы, 2005.
7. Иванов В. Вс. Культурная антропология и история культуры // Одиссей: Человек в истории. – М., 1989.
8. Емельянов Ю.Н. Введение в культурантропологию. – СПб., 1992.
9. Культура и цивилизация. Учебник / Сост. Габитов Т.Х. – Алматы, 2005.
10. Орлова Э.А. Введение в социальную и культурную антропологию. - М.,1994.

Базалық негіз көздері

1. Барт Р. Миф сегодня //Избранные работы: Семиотика. Поэтика.- М., 1994.
2. Бенедикт Р. Психологические типы в культурах Юго-Запада США // Антология исследований культуры. Т. 1. Интерпретации культуры.- СПб., 1997.
3. Бенедикт Р. Хризантема и меч: модели японской культуры. – СПб., 2004.
4. Боас Ф. Границы сравнительного метода в антропологии. Методы этнологии. Некоторые проблемы методологии общественных наук // Антология исследований культуры. Т. 1. Интерпретации культуры.- СПб., 1997.
5. Гердер И. Идеи к философии истории человечества.- М., 1977.
6. Гирц К. Интерпретация культур.- М., 2004.
7. Гумилев Л. Этносфера: история людей и история природы. -М.,1993.
8. Данилевский Н. Россия и Европа.- М., 1991.
9. Дюркгейм Э. Метод социологии //Западноевропейская социология XIX- начала XX веков.- М., 1996.
10. Клакхон К. Зеркало для человека. - СПб., 1998.
11. Кребер А. Конфигурации развития культуры // Антология исследований культуры. Т. 1. Интерпретации культуры.- СПб., 1997.
12. Леви-Брюль Л. Первобытное мышление // Леви-Брюль Л. Сверхъестественное в первобытном мышлении.- М., 1994.
13. Леви-Строс К. Мифологии. В 4-х тт. Т.3. - СПб., 2000.
14. Леви-Строс, К. Структурная антропология. - М., 2001.
15. Малиновский Б. Научная теория культуры.- М., 1999.
16. Морган Л. Лига ходеносауни или ирокезов.- М., 1983.
17. Мид М. Культура и преемственность. Исследование конфликта между поколениями // Культура и мир детства.- М., 1988.
18. Радклифф-Браун А. Структура и функция в примитивном обществе. Очерки и лекции.- М., 2001.
19. Радклифф-Браун А. Методы этнологии и социальной антропологии // Антология исследований культуры. Т. 1. Интерпретации культуры. - СПб., 1997.
20. Тайлор Э. Первобытная культура.- М., 1989.
21. Тэрнер В. Ритуальный процесс. Структура и антиструктура //Символ и ритуал. - М., 1983.
22. Эванс-Причард Э. История антропологической мысли. - М., 2003.
23. Фрезер Дж. Золотая ветвь. М.- 1983.
24. Шпенглер Закат Европы. В 2-х тт.- М., 2002.
25. Уайт Л. Избранное: эволюция культуры.- М., 2004.

Ережеге №1 қосымша

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Пән: ӘЛЕУМЕТТІК-ГУМАНИТАРЛЫҚ ТАНЫМДАҒЫ ПӘНАРАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ ӘДІСТЕРІ МЕН ПРИНЦИПТЕРІ

Форма: Жазбаша Платформа: офлайн

№	Критерийі	ДЕСКРИПТОРЛАР		
		«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»
		90-100 %	70-89%	50-69%
1 сұрақ	1 критерийі Пәннің теориялық негіздері мен зерттеу бағыттарын білу және түсіну, ерекшеліктерін тану, логикалық мазмұнын дәйектеу	Жауапта сұрақтың жан-жақты ашылуы, егжей-тегжейлі дәлелдер бар, әрбір қорытынды мен мәлімдеме логикалық және дәйекті түрде құрастырылған.	Жауап құрамында мәселені толық, бірақ толық емес қамту, негізгі ережелерді қысқартып дәлелдеу, логиканы бұзу және материалды баяндау өту реттілігі бар.	Жауап құрамында билетте ұсынылған мәселелердің толық қамтылмауы, үстірт дәлелдер келтірілуі, негізгі ережелердің сақталмауы, композициялық теңгерімсіздіктердің сақталмауы, логиканың бұзылуы және материалды баяндау реттілігі бар.
	2 критерийі. Пәннің теориялық мазмұнын меңгеру және пән терминологиясын дұрыс қолдану	Теориялық мазмұны олқылықсыз толық, жүйелі, терең меңгереді. Студент пәннің терминдерін өте жақсы меңгеріп, олардың дұрыстығын көрсетеді, сұрақтарға жауап бергенде қолданады.	Теориялық мазмұны олқылықтарсыз, жалпы игерілді. Студент жақсы білімін көрсетіп, пәннің негізгі терминдерін, олардың дұрыстығын сұрақтарға жауап бергенде қолданылады.	Теориялық мазмұнын басым бөлігі игеріледі, бірақ көп нәтижелі болмайды. Студент пәннің негізгі терминдері бойынша білімдерін көрсетеді. Жауапта стилистикалық қателер мен терминдерді дұрыс емес қолдану кездеседі.
2 сұрақ	3 критерийі Курс теориясын және тандалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдануды біріктіру мүмкіндігі	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап беру, содан кейін курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын жартылай орындау, курстың практикалық мәселелерін толық емес жауап беру, кейде дәлелді жауап; нормаларды сауатсыз қолдану.	Материал үзінділермен берілген, логикалық жүйелілік бұзылған, фактілік және мағыналық қателіктер жіберілген бойынша теориялық білімді үстірт пайдаланылады.
	4 критерийі Алынған білім негізінде әлеуметтік зерттеулерде үлкен деректерді пайдалану мүмкіндіктерін қолдану дағдыларына сүйене	Студент білімді практикалық қолдануды көрсетті. Тәжірибеге бағытталған тапсырма өте жақсы орындалды: тапсырма сұрағына дұрыс жауап берілген, оны шешу барысы жан-жақты, дәйекті, сауатты және теориялық	Білімді практикалық қолдануды көрсетті. Тәжірибеге бағытталған тапсырма кейбір дәлсіздіктермен орындалды: тапсырма сұрағына дұрыс жауап	Студент білімді практикалық қолдану көрсетті. Тәжірибеге бағытталған тапсырма кейбір дәлсіздіктермен орындалған: тапсырма сұрағына дұрыс жауап

	отырып, тәжірибеге бағытталған тапсырманы орындау	негіздемелермен түсіндірілген	берілген, оны шешу барысы жан-жақты, бірақ жеткіліксіз логикалық, кейбір детальдарда қателіктер мен теориялық негіздемеде аздаған қиындықтар бар.	берілген, шешу барысы жан-жақты түсіндірілген, бірақ жеткілікті логикалық емес, кейбір детальдарда қателіктер мен теориялық негіздемеде аздаған қиындықтар бар.
3 сұрақ	5 критерийі Өлеуметтік мәселелерді ғылыми талдау дағдыларында меңгеру және тәуелсіз құндылық пайымдауларын дамыту.	Қажетті біліктер мен меңгерілген материалмен жұмыс істеу дағдылары қалыптасқан. Студент бағалау пікірлерін негіздеді, жеткізді, өз пікірін дәлелдеп, қорғау қабілетін көрсетті.	Қажетті біліктер мен меңгерілген материалмен жұмыс істеу дағдылары негізінен қалыптасқан. Студент бағалау пікірлерін жеткізу, дәлелдеу және өз пікірін қорғау қабілетін ішінара көрсетті.	Қажетті практикалық дағдылар меңгерілген материалмен жұмыс істеуде негізінен қалыптасқан, бірақ орындалған тапсырмалардың кейбірінде қателіктер бар. Студент өз пікірлерін жеткізуде ішінара қабілетін көрсетті, бірақ аргументация көрсете алмады.
	6 критерийі Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтижені негіздеу	Ғылыми тұжырымдар мен қолданылған әдістеме және технологияның дәйекті, логикалық және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің нормаларын сақтау; материалды баяндауда минималды дәлсіздіктерге жол беріледі, олар жалпы алғанда дұрыс қорытындыларға әсер етпейді.	Тұжырымдамалық материалды пайдалану кезінде жекелеген маңызсыз дәлсіздіктер мен жалпылауда және қорытындыларда аздаған қателіктерге жол беріледі, олар тапсырманы орындаудың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми тұжырымдардың қолданылуымен байланысты қорытындылар нақтыланбаған және сенімді емес, стильдік және грамматикалық қателіктер бар, сондай-ақ практикалық шешімдер нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктер байқалады.

Қорытынды бағаны есептеу формуласы:

Қорытынды баға (ҚБ) = (%1+%2+%3+%4+%5+%6 т.б.) / К, мұнда % – критерий бойынша тапсырманы орындау деңгейі, К – критерийлердің жалпы саны.

Емтихан билеттері 3 сұрақтан тұрады. Дұрыс орындалған тапсырмалар үшін ең көбі-100 балл, оның ішінде бірінші сұраққа – 30 балл, екінші сұраққа-30 балл, үшінші сұраққа - 40 балл.

Қорытынды баллды есептеу мысалы

№	Балл	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»

		90-100%	70-89%	50-69%	25-49%	0-24%
	Критерийлер					
1.1	Критерий	100				
2.2	Критерий		75			
3.3	Критерий			60		
4.4	Критерий				45	
5.5	Критерий	100				
6.6	Критерий				49	
	Қорытынды %	200	75	60	94	$200 + 75 + 60 + 94 = 429$ $429 / 6$ критерийлер = 71,5 Қорытынды балл в % = 72

Есептеу кезінде алынған пайызға сүйене отырып, біз бағаны бағалау шкаласымен салыстыра аламыз.

72 балл 70 балдан 89 балға дейін, бұл бағалау шкаласына сәйкес «**Жақсы**» санатына сәйкес келеді.

Осылайша, осы есептеуде жоба дәстүрлі бағалау шкаласы мен ECTS-ге ауыстыра отырып, білім алушылардың оқу жетістіктерін есепке алуды бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесіне сәйкес «**Жақсы**», **72 балға** бағаланатын болады.

Факультеттің Ғылыми кеңесі,
Декан
Факультет әдістемелік бюро төрайымы
Философия
кафедрасының меңгерушісі
Дәріскер

Б.Б. Мейрбаев
А. Альчинбаева

Ә.А. Құранбек
Т.Х. Ғабитов